

ТАСВИРИЙ САНЪАТ ТЕРМИНЛАРИНИНГ ЛУҒАТИ

Автопортрет (грекча сўздан. Outos - ўзим) - рассом ўзини - ўзи тасвирлаган портрет. Бу ҳолда рассом ҳам, тасвирдаги шахс ҳам бир кишининг ўзидир.

Акцент (лотинча сўздан. Accentus - урғу) – Тасвирий санъатда ранг, тус, чизик ёки буюм, шаклнинг, чеҳрани тасвирий санъатда ранг, тус, чизиклар ёрдамида урғу беришдир.

Алла прима (италиян сўзидан Alla prima - бир йўла, бир ишлашда) – нафис тасвирий санъатда ишлатиладиган усул. Картина (асар) олдиндан қўшимча тайёргарликсиз, яъни бир сеансда тугалланган.

Анфас фас, олддан кўриниши, юз кўриниши.

Абстракционизм – мавҳум санъат асарларини ўз ичига олган бадиий йўналиш.

Авангардизм - XX асрда пайдо бўлган, янги шакл, услуб, усул ва бошқа тасвирий воситалар асосида ихтиро қилувчи, изланувчи (баъзида бу сўз билан янги бадиий йўналишларни ҳам аташади).

Академизм - академик услубга оид бадиий йўналиш.

Акварель (французча сўздан aquarelle, лотинча aqua - сув) – сувда тез эрийдиган ва ювиладиган майин ва шаффоф бўёқ. Акварель тасвири ниҳоятда рангли, нафис ва нозик. Оқ бўёқ сифатида кўпинча қоғоз замини сақланади.

Антик санъат - қадимги деган маънони билдиради. Тараққий этган қадимги Юнон, Рим санъати назарда тутилган.

Блик (немис сўзидан Blik – қараш. боқиш) - ёруғ - соя элементи. Ёритилган буюмнинг энг ялтироқ жойи, айниқса ялтироқ жисмда. Ёритилган қисмдаги умумий тусга нисбатан энг ёруғ, ялтироқ, ёриқроқ қисмидир.

Бадиий услуб - санъатда қўлланиладиган усул.

Биенале - икки йилда бир марта бўладиган кўргазма.

Бюст - одамнинг кўкрагигача тасвирланган ҳайкали.

Вариант (лотин сўзидан - ўзгарувчан) – санъат асарининг муаллиф томонидан такрорланиши. Шунингдек композиция, картина ранг ечимига, қомат ҳаракатига, қўл ҳаракатига ўзгариш киритиш. Сюжетли композицияда маъно (тема)ни сақлаган ҳолда тасвирларни ўзгарган ҳолати.

Галерея - тасвирий ва амалий санъат асарлари сақланадиган ва кўргазмалар ўтказиладиган махсус бино. Масалан, портрет галереяси.

Грунт - замин, тасвир заминини (холст) тайёрлаш.

Гармония (грекча сўз бўлиб, harmonia – хушбичим, умумийлик, қисмлари (бўлаклари) келишган) – Тасвирий санъатда тасвирланаётган буюм шакли ёки рангнинг ўзаро умумийлиги, хушбичимлиги.

Гризайль (французча – gris - кулранг) – бир хил рангда мўйқалам ёрдамида бажарилган тасвирий асар. Оқ ва қора рангда туси билан фарқ қиладиган усулда ишланган тури.

Деталлаштириш (детализация) – тасвирий санъатда детал (қисм)ларини алоҳида пухта ишлаш. Деталлаштириш расом усулига қараб ҳар хил даражада бўлиши мумкин.

Деталь (французча - detall – муфассаллик, мукамаллик): 1) элемент; 2) характерли қисм мукамаллиги; 3) тасвирдаги унча аҳамиятли бўлмаган қисми; 4) фрагмент.

Жанр (французча - genre - тур) – тасвирий санъатда мавзу ўхшашлигини бирлаштирувчи тушунча. Рангтасвирда: натюрморт, интерьер, пейзаж, портрет, сюжетли картина (маиший, тарихий) турларидир.

Живопись (рангтасвир) – тасвирий санъатнинг етакчи туридан бири. Нафис тасвирий санъат холст, картон, қоғоз ва бошқалар сатҳ текислигида бўёқларда бажарилади.

Картина (рasm, сурат) – алоҳида белгиланган нафис тасвирий санъат асари. Рasm (картина) ҳар хил жанрда бўлиши мумкин. Этюдга нисбатан борлиқни (натурани) пухта ўйланган ва пухта ишланган, тугатилган, деталлари ва шакллари моҳирлик билан акс эттирилган кўринишидир.

Колорит (лотинча – color – ранг, бўёқ) – санъат асарининг алоҳида ранг ва тус тузилишидир. Колоритда реал борлиқ (натура)нинг табиий рангларини алоҳида мақсадли ажратиб бадий образли бўёқларда акс эттириш. Ранглар мажмуаси ва ранг гўзаллиги нисбатлари. Иссиқ ва совуқ, ёрқин, қизғиш, мовий каби гаммаларда бўлиши мумкин. Асар инсонда руҳий ва бадий образ хиссиётини уйғотиши мумкин.

Композиция (лотинча – compositio – тузиш, боғлаш, баён қилиш) – 1) асар қурилмасида қисмларини маъно - мазмунга боғлаш, бўйсундириш, шакллантириш.

2) Композиция - бадий образ яратиш воситаси ва изланиш йўллари. Рассом фикрини амалга оширишни излаши. Тема мазмуни (сюжетни) очиқ беришда рассом томонидан изланиш олиб боришидир. Композиция устида ишлаш ғоя туғилгандан бошлаб асар тугаллангунча давом эттирилади. Бунда рассом танлаган мавзуси асосида сюжет устида иш олиб боради.

Композиция тузиш жараёнида тасвирдаги нарсаларни, буюмларни, одам қиёфаларини картина текислиги (рангтасвирда холст, графикада қоғоз)да мақсадга мувофиқ бадий жойлаштиради, тасвирлайди. Бунга шунингдек асар маркази, ечими, иккинчи даражали нарсаларни жойлаш назарда тутилади. Ранг ва ранг контрастлари, силуэт, ёруғ ва соялар ҳам аниқланади.

Композиция ишлашда натуранинг перспектива қурилиши, масштаб ва нисбатлари (прапорция), тус ва ранг ечими ҳам муҳим.

Контраст - (французча – *contraste* – кескин фарқ, қарама-қаршилик) – тасвирий санъатда қарама - қарши қўйилган тус, ранг, шакл, қиёфа назарда тутилади. Масалан: оқ - қора, ёруғ - соя, қизил - кўк, тўғри - эгри, иссиқ - совуқ ва бошқа контрастлар. Контраст тус ёки ранг композицияда бадиийлик образини кучайтиради, асосий қисмини таъсирчанлигини янада оширади.

Корпусли рангтасвир – ранг (бўёқ) қалин, қуюқ. Деярлик рельефли усулда бажарилган нафис тасвирий санъат асари.

Картон - қоғоз тури, рангтасвир асарнинг қораламаси, қалам ёки кўмир, қаламда ишланган нусхаси.

Кулранг - оқ ва қора рангдан ҳосил бўлган ранг тури.

Қомат - кишиларнинг умумий кўриниши, қиёфаси.

Лессировка (немисча – *laisiren* – суюқ бўёқда холст текислиги юзини енгил бўяш) – тиник, ўта кўринадиган бўёқ фойдаланилган рангтасвирдаги бадиий усул. Бунда рангтасвирда ишлатилган бўёқ бири иккинчиси устига қўйилганда тагидаги ранг қатлами кўриниб туради ва рангни янада бойитади. Ёки ранг кучини сусайтиради. Лессировка сув бўёқ (акварель) да ишлашда кўп тарқалган, мойбўёқда эса олдинги кекса рассомлар кенг ишлатган.

Локал ранг (француз сўзидан *Local* - маҳаллий) – 1) бир буюмга хос бўлган ранг; 2) рангтасвирда қўшни рангга нисбатан катта қисмини ташкил қилиб, ранг туси майдалаб ишланмаганлиги.

Мазок—ранг бўёқли мойбўёқ (кист)нинг холстда, картонда ва бошқаларда қолдирган изи. Рангтасвирда ишлатиладиган бу усул (техника) ҳар бир рассомнинг ўзига хос эҳтиросига боғлиқ бўлади.

Моделировка (итальян сўзидан *modeliate* - ясамоқ) – рассомчилик амалиётида:

бу рельефни тасвирлаш, буюм шаклини тасвирлаш ва шаклни, қоматни у ёки бу ёруғликда тасвирини кўрсатиш. Рангтасвирда моделировка тус (ёруғ - соя) бериш орқали перспективада шаклни ўзгаришини эътиборга олиб бажарилади. Рангтасвирда эса моделировка рангда бажарилади. Бунда тус ва ранг бир - бири билан узвий боғлиқ. Моделировка даражаси рассомнинг фикрига ва асар мазмунига қўйган талабига, мақсадига боғлиқдир.

Модель - (французча сўздан *modele* - объект, тасвирланаётган шакл, натурачи одам) - кўп ҳолда тирик натура, умуман одам.

Монохром (грекча сўздан *monos* - бир, *chronos* - ранг) – бир рангли демакдир.

Мотив (французча сўздан *motif* - сабаб, сюжет):

- 1) натура объекти, рассом томонидан тасвирлаш учун мўлжалланган объект ёки баъзи ҳолларда манзара бўлиши мумкин;
- 2) Амалий – безак санъатда – асосий элемент орнамент композицияси кўп такрорли бўлиши мумкин.

Муносабат, нисбат (отношения) – асар яратишда фойдаланилган натура элементларининг ўзаро боғлиқлиги. Масалан: рангтасвирда тус ва ранг муносабати, ҳар хил ёрқинлик нисбати. Рангтасвирда ўлчам ва шакл нисбатлари. Санъатда таққослаш усули билан аниқланади.

Манера - услуб.

Мастихин - рассом қуроли, белча.

Мато - рангтасвир асарини ишлашда фойдаланадиган материал.

Мольберт - рассом дастгоҳи, анжом.

Мўйқалам - қилқалам, рассомлар ишлатадиган ёзув ва тасвир қуроли.

Наброска — тез ишланган хомаки рангтасвир.

Натурализм - тасвирий санъат йўналишларидан бир бўлиб, тасвирловчи, тасвирланаётган нарсаларнинг биринчи галда ташқи кўриниши, сиртки суратини тасвирлаш лозимлигини мақсад қилиб қўяди.

Натюрморт - жонсиз табиат демакдир.

Рангтасвир турларидан бири бўлиб, буюмлар, мева-чева, гул ва хоказоларни ифодаловчи тасвир.

Образ (бадий) – санъатда ҳодисаларнинг акс эттирилиш шакли (формаси).

Оригинал (лотинча сўздан *originalis* –биринчи бор, асли, асл нусхаси) 1)

Тасвирий санъатда рассом томонидан ижодий яратилган санъат асари; 2) нусхаси олинган ҳар қандай тасвирий санъат асари.

Пюанс (французча сўздан *nuance* - тус, хил) - жуда нозик тус ёки ёруғликдан соя қисмига енгил туснинг ўтиши.

Палитра (французча сўздан *palette* - белча) - 1) рассомнинг ранг бўёқ аралаштириш ва бўёқларини жойлаш учун ишлатиладиган ёғоч тахтача; 2) бирор картинанинг ранг характери мажмуаси, жилоси.

Пастозность (итальян сўзидан *pastoso* - хамирсимон) – бўёқ қуюқ ҳолда рельефли из билан суртилган рангтасвир ишлаш усули.

Перспектива (лотинча сўздан *perspecto* – охиригача қараш, кўриш –1) масофадан туриб қаралгандаги буюм, шаклнинг ўлчами ва шакли, шунингдек ранг кўриниши ўзгариши. 2) одам кўзига шаклнинг бўшлиқда ўзгаришини текисликда тасвирлаш қонунини ўрганадиган фан. Перспектива қонунларидан фойдаланиб, буюмни бизга қандай кўринса шундай тасвирлашга ёрдам беради. Чизиқли перспектива буюм шаклини, ўлчамини ва прапорциясини (нисбатини) ўзгаришини, қисқаришини аниқлайди. Рассомчилик амалиётида кенг қўлланиладиган кузатиш перспективали буюм шаклини ўзгаришини тасвирлашга ёрдам беради.

Перспективада ишлатиладиган асосий терминлардан: *горизонт чизиги* – ҳавода шартли жойлаш, кузатувчи кўз баландлигидан ўтган тўғри чизиқдир; *кузатиш нуқтаси* – расм чизаётган кишининг ўрни, *марказий учрашув нуқтаси* – кузатувчининг кўзи рўпарасида горизонт чизигида жойлашган нуқта; кўриш бурчаги-шаклни тўла идрок қилиш, кўриш учун зарур бўлган масофа бурчаги. *Ҳавоийперспектива* - буюмнинг ёруғлик даражасини, чегара чизигини ва ранг ўзгаришини аниқлайди. Буюм кузатувчидан узоқлашган сари ҳаво қатламининг таъсирида ўзгаришидир.

Пластика (грекча сўздан *plastika* - ваяние) – 1) рангтасвирда, рангтасвирда ва хайкалтарошликда буюмни шакллантириш, тасвирни ҳосил қилиш; 2) ифодали рангтасвир ишлаш йўли, мўйқалам билан ишлашдаги енгиллик, моҳирлик; 3) хайкалтарошликда, графикада ва тасвирий санъатда шаклнинг аниқликка, ифодаликка эришиш.

Пластичность - ҳар хил санъат асарида алоҳида гўзаллик, яхлитлик, нозиклик ва моделировканинг равшанлиги, буюмнинг ранг ечими, ранг бойлиги ва тусдан - тусга ўтиш, композицияда чизиқлар, шаклни ифодалилиги ва хушбичимли ўзаро алоқалари.

Пленер (французча сўздан *en plein air* - тоза ҳавода) – табиий шароитда, очик ҳавода расм ишлаш. Пленер термини одатда пейзажда ишлатилади.

Мураккаб ранг мажмуаси ва тус муносабатларини, шунингдек ёруғ ҳаво шароитини акс эттирувчи ҳар қандай тасвирий санъат асарига айтиш мумкин.

Подмалевка - кўп қатламли мойбўёқда ишланган картинанинг энг аввалги бошланғич босқичи. Бошқа рангтасвир техникасида ҳам подмалевка ишлатилиши мумкин.

Подмалевка рангли ёки монохрамли (рангсиз, кулранг), бир тусли, юпқа рангли қатламда ёки нисбатан қуюқ бўёқда бажарилиши мумкин.

Полутень (яримсоя) – ёруғ-соя элементларидан бири. Полутень натурада, шунингдек санъат асарида – буюм юзасидаги тўқ соя билан ёруғ қисми оралиғидир.

Полутон (ярим тус) – ёритилган буюм қисмининг икки қўшни кам контраст туси оралиғидаги ўтиш туси. Шаклда тусдан тусга катта юмшоқлик билан ўтиш моделировкани нозик бўлишига ёрдам беради.

Портрет (французча сўздан *portrait* - тасвир) – тасвирий санъат жанри, маълум бир шахс (одам) нинг ёки бир неча кишининг (икки, гуруҳ ва бошқалар)га бағишланган асар.

Пропорция (мутаносиблик) – (лотинча сўздан *proportio*-соразмерность) – қисм ўлчови, ўлчамларнинг бир-бирига ва бутун шаклга бўлган нисбати. Рассом пропорция ёрдамида буюм ва қомат шаклини қуришда, асарнинг композициясини тузишда катта аниқлик киритади.

Бунга текислик шакли нисбати, фонга тасвир ўлчами нисбати, гуруҳлар нисбати кабилар киради.

Профиль (французча сўздан *profil* – ён томондан кўриниши) - ҳар қандай жониворнинг ёки буюмнинг ён томонидан кўриниши.

Пластик анатомия - анатомия фанининг бир қисми, бўлими. Одамнинг пропорциясини, ички тузилиши ва ўзгариши тананинг шакл ўзгаришига таъсирини ўрганади. Пластик анатомия қомат мускуллари ва скелет тузилиши, суяклар ва мускуллар боғланишига эътибор беради, ўрганади.

Подрамник - чорчўп, расм ишланадиган матони тортиб турадиган қурилма, рама.

Ракурс (французча сўздан *racoursir* - қисқартириш) – буюм шаклининг ва тирик жониворнинг перспективали қисқариши. Яқин масофадан,

юқоридан, пастдан қараганда фазодаги натура жойлашувининг нуқтаи назари.

Ранг – бадий образ яратишда асосий воситадир. Ранг кучининг одамга таъсири ниҳоятда кучлидир. Композициянинг муҳим элементи.

Ранглар гаммаси - ранг тусларининг асосий муносабатлари. Картинада ранг ечими. Масалан: Иссиқ ёки совуқ ранг гаммаси.

Рефлекс (лотинча сўздан *reflektus* - қайтиш)– 1) рангтасвирда – кучли ёруғлик билан ёритилган буюм сиртидаги соя қисмида қўшни турган ранг туси, тури.

Рангли рефлекс буюмнинг теварак атрофидаги нарсалар таъсирида ҳосил бўлади. Масалан: қизил мато қизғиш рефлекс ҳосил қилиши мумкин.

Ритм (вазн) (грекча сўздан *rhythmos* – бир меъёрдаги, текис) – асар композиция қурилмасининг муҳим томонларидан бири. Буюм, шакл, ранг ёки нақш элементларининг бир меъёрда такрорланиши, айниқса дастгоҳли рангтасвир санъатда. Амалий - безак санъатида ва архитектурада кўп учрайди.

Тасвирий санъатда ритм мураккаброқ бўлиб картинада алоҳида рух беради. Ритм композицияда қоматлар гуруҳи ҳаракатларида, қўл жойлашуви вариантларида, тус ва ранг такрорланишида, шакллар жойлашувида бўлиши мумкин.

Реализм - тасвирий санъатда нарсалар ҳаётда қандай кўринса, шундайлигича тасвирланишига асосланган оқим.

Ренессанс - уйғониш.

Репродукция - тасвирий санъат асаридан олинган нусха.

Ретуш - махсус қалам.

Сюрреализм - ўта реализм. Бу атама XX аср адабиёти ва санъатида пайдо бўлган. У Францияда вужудга келган бўлиб, олим Фрейд ғояси ва назариясига суянганлар. Яъни санъаткорлар ўз асарларида табиий туйғу, ҳаёл ва тушларни акс эттириб, нарсалар, ҳодисаларнинг шакл ҳолатларини мавҳум тарзда кўрсатишга алоҳида аҳамият беришарди.

Свет (ёруғлик, нур) – Тасвирий санъатда ёруғ - соя элементи. Натурада ҳам, санъат асарида ҳам юза (сирт)нинг ёритилган қисми учун ишлатиладиган термин.

Светлота (ёрқинлик, равшанлик) – ёруғ - сояга хос термин. Нафис тасвирий санъатда рангни равшанлик даражаси. Ёнма-ён турган ранг тусига нисбатан рангни ёрқинлигини таққослаш даражаси.

Светотень (ёруғ - соя) – шаклда соя ва ёруғлик нисбати, ёрқин ва қоронғу қирралар нисбати.

Композициянинг муҳим воситасидир.

Тасвирий санъатда умумий тус ечимида ёруғ - соя буюм шаклини ва материаллигини кўрсатишда муҳимдир. Ёруғ - соя қирралари: нур, соя, яримсоя, рефлекс, блик.

Сеанс (французча сўздан seance - бир зумда, тезкор) – бир асар устида ишлаётган рассомнинг тўхтовсиз иш даври, вақти, рассом асар устида ишлаётиб бир, икки ёки ундан ортиқ сеанс вақт сарфлаш мумкин. Ҳар сеанс ҳар хил вақт давом этиши ҳам мумкин.

Силуэт (французча сўздан silhouette – шакл кўриниши) – натурада буюм ёки қоматнинг умумий шакл кўриниши. Тасвирий санъатда шакл ва буюмни деталларсиз ясси ҳолда (тўқ ёки оч ранг фонида доғ сифат) кўринишини назарда тутилади. Ёруғлик қаршисига қўйилган буюм силуэт бўлиб кўринади. Графикада қора тасвирланган шакл профили силуэт деб аталади.

Симметрия (грекча сўздан *summetria* – текис, баб - баробар, тенг ўлчамли) – композицияда ёки шакл тузилиши марказий ўқ чизигидан параллел, марказдан тенг узоқликда қисмлари жойлашган кўриниши. Масалан: цилиндр, кўза, тухум кабилар.

Симметрия композицияси амалий - безак санъатида кўп учрайди. Нафис тасвирий санъатда ва ҳайкалтарошликда симметрия асарни қуруқ ва зерикарли қилади. Чунки тасвирнинг жонли, ҳаётийлигига мос тушмайди. Шакл тузилишида симметрия бузилса, у ҳолда асимметрия дейилади.

Станковый - Дастгоҳли рангтасвир санъати. Дастгоҳ (станок) номидан олинган, асар нимада яратилганлигига (хайкалтарошликда) дастгоҳ, нафис тасвирий санъатда мольбертга боғлиқ. Дастгоҳли санъат асари мустақил аҳамиятга эга. Унинг ғоявий - бадиий томонлари у турган теварак - атроф муҳитга боғлиқ эмас. Дастгоҳли рангтасвир санъат асарида ва амалий - безак санъатида эса аксинча.

Статичность (грекча сўздан *statos* - ҳаракатсиз турган) - динамикага қарама - қарши, аксинча, тинч ҳолат, ҳаракатланмайдиган.

Стиль (французча сўздан *style* – манера дастхат) Стил (дастхат) бир гуруҳ рассомларга ёки битта рассомга хос бўлиши мумкин. Агар унинг ижоди кескин фарқ қилса, фақат унга хос томонлари мавжуд бўлса, бундай рассомлар ҳам алоҳида дастхат (стил)га эга бўладилар.

Тон (тус, ранг) - (французча – *ton* – бўёқ бериш) – натурадаги буюм (предмет) ва санъат асаридаги рангга хос ёрқинлик, равшанлик даражаси.

- 1) рангтасвирда бир ранг (монохром) туси;
- 2) рангтасвирда ранг кучи, ранг қуюқлиги тушунилади. Рангтасвирда ранг ва ёруғ - соя муносабатлари узвий боғлиқ;
- 3) ранг туси – рангнинг муҳим сифати;
- 4) умумий ранг туси тушунчаси ранг чашмаси терминига мос.

Торс (италиянча – *torso* - гавда) – одам гавдаси.

Тус (Оттенок) 1) натура (шакл) нинг теварак - атроф таъсирида ранг ўзгариши; 2) рангни, ранг қуюқлигини, ранг ёрқинлигини, тусини кичик фарқлари. Масалан қизил рангни қизғиш рангдан фарқи, сарик рангни лимон сариғидан фарқи; 3) Совуқ рангнинг иссиқ рангга ўтиш жараёни.

Фактура (лотинча – *factura* - ишлов бериш) –

1) ашё (материал)нинг характер хусусияти, натурада буюмнинг сирти ва унинг санъат асаридаги тасвири (масалан, картинада ёки натурада шиша кўзанинг ялтироқ сирти, юзаси);

2) материалнинг ишлов берилганлик хусусияти, материалнинг характерли сифати (масалан, нафис тасвирий асар фактураси – бу мезон (из), бўёқ қатламининг характери. Фактура расом ўзига хос ишлов бериш услуби бўлиши мумкин. Шунингдек, қандай бўёқдан фойдаланилганига боғлиқ.

Фон (французча – *fond* – таг, чуқурлик қисми) – натурада ва тасвирий санъатда – шакллар ортида жойлашган муҳит, тасвирда орқа план. Тасвирий санъатда фон тасвири ёки тасвирсиз бўлиши мумкин.

Форма (лотинча – *forma* - ташқи кўриниш) – 1) ташқи кўриниш, қиёфа; 2) тасвирий санъатда форма деганда шаклнинг ташқи хусусиятига айтилади. Тасвирий санъатда бадий форма – бу композиция тузилиши, воситалар бирлиги, ҳамжиҳатлилиги, усули, бадий ашёда амалга оширилганлиги ва бадий ғоя мужассамлигидир.

Формат (французча) – тасвир бажарилаётган текислик шакли (тўғритўртбурчак, овал, доира ва бошқалар).

Формат баландлигининг энига нисбати ва умумий доира чегарасига боғлиқ. Формат танлаш санъат асарининг мазмунига ва руҳиятига боғлиқ. Картина формати тасвир композициясига тўғри келиши лозим.

Фрагмент (лотинча – *fragmentum* - бўлакча) – асарнинг бир қисми, бўлакчаси.

Хроматик ранг (грекча – chromos - ранг) –ҳар хил тусдаги ранглар. қуёш спектри ранглари (қизил, сариқ ва бошқалар). Ранг доирасидаги иссиқ ва совуқ ранглар гуруҳи. Ахромат рангга – оқ, қора, кулранг турлари киради. Улар рангсиз бўлиб, фақат туси билан фарқ қилади.

Эскиз (французча – esquisse – набросок (қоралама)) – ижодий ғоянинг асар учун бажарилган қораламалари.

Эстетика (грекча - aesthetike) – ҳаётда ва тасвирий санъатда гўзаллик ҳақидаги фан. Гўзаллик – эстетика кенг аҳамиятини ўрганади.

Этюд (французча – ўрганиш, машқ қилиш) – натурадан бажарилган иш (расм). Баъзи ҳолларда эскиз мустақил аҳамиятга эга. Рассом этюд орқали табиатни, натурани ўрганади, машқ қилади. Келажак асари учун маълумот йиғади ва рангларини аниқлайди. Этюд санъатнинг ҳамма турида мавжуд.